

Asia: VN/7543/2022

Lausuntopyyntö: Arviomuistio televisio- ja radio-ohjelmistojen siirtovelvoitteesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuurojen Liitto ry:n edustama ryhmä ei pääosin ole radion kuuntelijoita, joten emme ota kantaa radion osalta.

Kuurojen Liitto ry kannattaa ministeriön ehdotusta siirtovelvoitteen pitämisestä ennallaan Yleisradion tv-ohjelmien osalta sekä yhteisantennijärjestelmien ylläpitäjien osalta. Siirtovelvoite takaa sen, että myös iäkkäämmät henkilöt pääsevät yhdenvertaisesti tiedon piiriin ja sananvapaus toteutuu. Tämä toteuttaa myös YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimusta, joka on maassamme laintasoisesti voimassa.

Siirtovelvoite turvaa viittomakielisten omakielisen ja ajantasaisen tiedonsaannin. Vain Yleisradiossa on viittomakielistä ohjelmaa, mikään muu kanava ei tarjoa viittomakielellä tuotettua eikä viittomakielelle tulkattua ohjelmasisältöä. Kuurojen Liitto ry haluaa tässä yhteydessä esittää lämpimän kiitoksensa Yleisradion järjestämästä viittomakielen tulkkauksesta suorissa tv-lähetyksissä sekä koronatiedotuksen että Ukrainan tilanteen tiedotuksen osalta. Mikäli kaikki viittomakielinen tai viittomakielelle tulkattu tieto olisi löytynyt jälkikäteen vain Yle Areenasta, se olisi jättänyt osan jäsenistöstämme jälleen saavutettavan tiedon ulkopuolelle. Erityisesti osa iäkkäämmistä kuuroista ei ole saanut riittävää koulutusta aikoinaan koulutuspoliittisten ratkaisujen (koulussa keskityttiin vain ääntämisen opetteluun asiasisältöjen ja yleissivistyksen opetteluun kustannuksella) vuoksi. Tämä heijastuu myös nykypäivänä osalla heikkona luku- ja kirjoitustaitona, vaikeana työelämään pääsynä ja taloudellisina vaikeuksina. (Tarkemmin Viitotut muistot -hankkeen loppuraportista Viitotut muistot: kuuroihin ja viittomakieliseen yhteisöön kohdistuneet oikeudenloukkaukset - Valtioneuvoston kanslia (vnk.fi))

Tv-tekstityksellä on myös tärkeä paikka yhdenvertaisessa tiedonsaannissa silloin, kun viitottua tietoa ei ole tarjolla. Siirtovelvoite takaa sen, että kaikilla on pääsy yhteisesti jaettuun tietoon vähintäänkin tekstitettyinä.

Siirtovelvoite turvaa myös vaaratiedotteen mahdollisimman suuren kattavuuden. Erityisesti nykyisessä maailmantilanteessa on tärkeää, että kaikilla on mahdollisuus saada tieto saavutettavassa muodossa, mikäli vaara uhkaa ja tulee suojautua. Suorassa tv-lähetyksessä näkyvä vaaratiedote voi olla ainoa tapa turvata iäkkäämpien kuurojen henkilöiden turvallisuus ja henki.

Tekijänoikeuksiin liittyvät ongelmat tulee ratkaista siihen liittyvässä lainsäädännössä eikä siirtovelvoitetta muuttaen.

Muilta osin Kuurojen Liitto ry kannattaa Kuuloliitto ry:n lausuntoa.

Rönnberg Marika
Kuurojen Liitto ry